

MARTTI LUTHERIN PERINTÖ III

Väinö Hotti

(nettikuva)

MARTTI LUTHER
Teh. VHn

Martti Luther oli saksalainen munkki ja teologi, jonka opetukset käynnistivät uskonpuhdistuksen katolisessa kirkossa ja johtivat protestanttisen luterilaisen kirkkokunnan syntymiseen. Luther piti Raamatun kääntämistä latinasta kansan kielelle tärkeänä. [Wikipedia](#)

Synty: 10. marraskuuta 1483, [Eisleben, Saksa](#)

Kuoli: 18. helmikuuta 1546, [Eisleben, Saksa](#)

SISÄINEN TAISTELU

Luther joutui moniin sisäisiin taisteluihin.

*”Lutherin koko jumaluusoppi nousi **Jumalan ja ihmisen äärettömän välimatkan tosiasista**” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.56).*

*”Tästä seuraa samalla **luopuminen laitoskirkon korostuksesta**. Lutherin mukaan ei se, että on katolisen kirkon jäsen, takaa mitään pelastuksen asiassa. Ratkaisevaa on se, **että kuuluu kristikuntaan ja ´on Kristuksessa`**” (emt. s.56).*

*”Kolmas laji ahdinkoa on Lutherin mukaan koettavana hänen omana aikanaan **kirkon ollessa suruton ja Henkeä vailla**. Taivaan tie tehdään helpoksi aneilla ja helppohintaisilla opeilla” (44).*

*”Mainittu toivottomuus uskonpuhdistuksen mahdollisuudesta oli ilmeisesti johtunut niistä kahdesta julkisesta keskustelusta, jotka hän oli käynyt kirkon virallisten teologiensa kanssa, **Cajetanuksen** kanssa v.1518 ja **Eckin** kanssa 1519. Näistä saatujen kokemusten vuoksi Luther ilmeisestikin päätteli, että **kirkko itse oli uudistusten pahin este**” (46).*

”Lutherin valtavat sanat: Oratio, meditatio, tentatio faciunt theologum: rukous, mietiskely ja ahdistus tekevät miehestä teologin” (Pieper, Dogmatiikka, s.59).

HENGEN JÄTTILÄINEN

”Aikoja sitten eläneistä ihmisistä ei kukaan liene jättänyt jälkeensä niin paljon tietoja itsestään kuin Martti Luther... Luther kirjoitti itse noin 450 kirjaa... Pintapuolisen arvion mukaan hänen tuotantaan on mainitussa suuressa laitoksessa noin seitsemänkymmentätuhatta sivua... Säilyneitä saarnoja on, kuten sanottu, noin kolmetuhatta ja hänen kirjoittamiaan kirjeitä noin kaksituhatta kuusisataa. Ylioppilaiden muistiin merkitsemien pöytäpuheiden määrä nousee yli kahdeksan tuhannen” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, ss.25-27).

”Ei kukaan ajatteleva ihminen voi katsella suurta Weimarin laitosta, jossa 103 nidettä kertoo yhden ainoana ihmisen henkisestä perinnöstä, yhtymättä erään Lutherin tutkijan lausumaan: ‘Hän oli suitseva tulivuori’ (emt. s.28).

Luther – muut teologit

Kun tutustuu kokonaisvaltaisesti Lutheriin, hänen mittasuhteensa muihin historian merkkihenkilöihin tulee esille. Hän on **”päätänsä pitempi” kaikkia muita**. Tästä johtuen Lutherin teosten tulisi edelleen kuulua jokaisen seurakunnan käsikirjastoon. Lisäksi niiden tulisi olla työntekijöiden jatkuvan tutkimuksen kohteena.

Suurilla persoonilla on myös ”suuret varjot”. Vaikka Luther meni harhaan muutamissa teologisissakin lausunnoissa, siitä huolimatta hän on **teologina voittamaton**. Kukaan kirkkohistorian opettaja ei yllä lähellekään Lutherin tasoa; **Luther painii omassa sarjassaan!**

Tuskin löytyy ketään muuta henkilöä, jolla maailmanhistorian kulkuun Jeesuksen ja apostolien jälkeen olisi ollut suurempi vaikutus. **Lutherin jämerät opetukset peittyvät valitettavasti tämän päivän kirkollisessa kentässä kaikkien ekumeenisten harhaisten kukkien alle.**

Vapaa lahkolaisuudesta

*”Kirjassa (Vähä katekismus) **ei ole vähintäkään luterilaisen kirkon korostusta...Sen sanoma on osoitettu koko kristikunnalla ja se soveltuu kaikille kristityille**” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli,s.38).*

Luther nimitti Galatalaiskirjeen selitystä ”parhaimmaksi kirjakseen”. Hän nimitti sitä ”omaksi kirjeekseen, jonka kanssa hän oli kihloissa, Katarina von Borakseen”.

*”Minusta tuntuu miltei uskomattomalta, että tätä pyhän Paavalin galatalaisille lähettämää kirjettä julkisesti selittäessäni olen ollut niin **monisanainen** kuin tämä kirja osoittaa. **Tunnen kuitenkin omikseni kaikki ne ajatukset, jotka havaitsen tähän kirjaan veljien näin ahkerasti muistiin merkinneen**” (emt.40).*

Lutherin pääteos – Galatalaiskirjeen selitys

Ken haluaa päästä Lutherin ”sisälliseen tuntemiseen”, hänen on ehdottomasti tutustuttava tähän kirjaan. Siinä vanhurskauttamisoppi avautuu eteemme kristallinkirkkaana. Siinä pääsemme uskonpuhdistuksen tuoreille alkulähteille. Jos ei olisi muihin Lutherin kirjoihin tutustunutkaan, **pelkästään tämän kirjan pohjalta voi sanoa, kaiken oleellisen Lutherin teologiasta**. On myös huomioitava, että Lutherin teksti on siinä määrin vahvaa ruokaa, ettei kertalukeminen riitä, vaan Lutherin kirjoihin on palattava yhä uudelleen ja niitä opiskeltava. Seurakunnissa toivoisi Lutheriin tutustumisen lisääntyvän! Lutherilla olisi paljon annettavaa aikamme pimeälle lopunajalle. Monenlaiset harhaopit liikkuvat ajassamme. Toisaalta ajallemme on ominaista opillisuuden hylkääminen. SENTIMENTAALISUUS on vallitsevana seurakuntatilaisuuksissa. Samoin raamattuaines on usein korvattu liturgisilla kuvioilla.

*”Kun vertaa Roomalaiskirjeen luennon esityksiä Galatalaiskirjeeseen v:lta 1531, huomaa kaksi tärkeätä eroa: edellisessä vallitseva odottavan nöyryyden sävy on jälkimmäisessä muuttunut riemukkaaksi ylistykseksi...Roomalaiskirjeen suurin viehätys on siinä, että **se on Paavalin löytämisen klassillinen asiakirja**” (Kares, Luther, ss.399,400).*

(nettikuva)

DAVID PAWSON

*John David Pawson oli englantilainen baptistisaarnaaja ja kirjailija. Hän kirjoitti yli neljäkymmentä kirjaa. Pawson oli erityisesti tunnettu laajalti julkaistusta opetussarjastaan ja siitä tehdystä pääteoksestaan **Raamattu avautuu**. Suomessa hänen saarnojaan on esitetty Taivas TV7:n kanavalla. [Wikipedia](#)*

Syntyi: 25. helmikuuta 1930, [Englanti, Yhdistynyt kuningaskunta](#)

Kuoli: 21. toukokuuta 2020

I ARVIOINTEJA

1. **LUTHER** *sanoi Galatalaiskirjeen olevan Raamatun paras kirja. Hän sanoi: ”Tämä on minun kirjeeni.” ”Olen naimisissa sen kanssa. Se on minun Katieni.” Lutherhan avioitui Katherine – nimisen nunnan kanssa. Nyt hän sanoo olevansa naimisissa tämän kirjeen kanssa.*

2. **ERÄS TOINEN MIES** *sanoi: ”Tämä epistola on kuin kivi purosta, jonka kanssa toisen Daavidin lailla Luther lähti kohtaamaan paavillista jättiläistä ja löi sitä otsaan.”*

3. **JOHN BUNYAN** *Kristityn vaellus – kirjan kirjoittaja sanoi: ”Pidän Lutherin kommentaaria Galatalaisista parhaana kirjana haavoittuneelle omalletunnolle kaikista näkemistäni kirjoista – Raamattua lukuun ottamatta.” Se oli John Bunyanin kunnianosoitus tälle vanhalle kirjalle.*

4. **JOHN WESLEYLLE** *tällä kirjalla oli myös tärkeä merkitys. ”Tätä lukiessaan hän tunsu sydämensä kummasti lämpenevän klo 8.45. 24.5.1738 Aldersgate Streetillä. Nyt siinä on Barkleyn pankki, mutta seinässä on kyltti, jossa kerrotaan, että siellä se tapahtui.*

II VAIKUTUS HISTORIAAN

*Galatalaiskirjeellä on ollut syvä vaikutus kristilliseen historiaan. Monet kristityt rakastavat tätä kirjettä – mutta eivät suinkaan kaikki. **Jotkut inhoavat sitä tosissaan.** Sitä on kutsuttu ”ristiinnaulitsemiskirjeeksi” ja ”ohdakkeiseksi viidakoksi”. Sen jokaista lausetta on kuvattu räjähtäväksi ukkosen jyrähdykseksi.”*

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

(nettikuva)

ERASMUS ROTTERDAMILAINEN

27.10.1466 – 12.7.1536

MARTTI LUTHER – ERASMUS ROTTERDAMILAINEN

*Monessa asiassa Lutherin ja Erasmuksen ajatukset kävivät samaan suuntaan...Kumpikin antoi Raamatulle suuren arvon. Ja erikoisesti oli heillä yhteistä se, että he olivat hyvin monissa uudistusvaatimuksissa samalla kannalla. Silti on sanottava, että **Erasmuksen vaikutus Lutheriin on ollut verraten vähäinen...***

*Persoonallisuuksina Erasmus Rotterdamilainen ja Martti Luther olivat melkein pä toistensa vastakohtia. Ulkonaisesti Erasmus ja Luther olivat kyllä kulkeneet jossakin määrin samoja teitä. Erasmukseenkaan lapsuus ja nuoruus ei ollut onnellista ja sopusointuista. **Hän oli erään luostariin määrätyn miehen avioton poika, mistä johtui, että hän oli kasvanut luostarissa.** Ja aikansa siellä oltuaan hän taipui tekemään luostarilupaukset. Ne tulivat hänelle kuitenkin painostavaksi taakaksi ja synkensivät hänen nuoruudenaikansa, jopa koko hänen elämänsä. **Eräiden suosijainsa avulla hän sittemmin onnistui vapautumaan luostarin kahleista.** Siellä vietetty aika jätti kuitenkin lähtemättömät jäljet hänen sieluunsa. Mutta vaikka sekä Erasmukselle että Lutherille juuri luostari muodostui siksi vallankumouksen kouluksi, josta he lähtivät luomaan uutta aikaa, niin jo heidän murtautumisensa pois tuosta heitä molempia painostavasta vankeudesta osoitti heidän luonteittensa eroavaisuuden. Voisi sanoa, että **Erasmus oli kuin pieni laululintu, joka***

vapauden ikävässään pääsi pujahtamaan häkkinsä raosta, kun taas Luther oli kuin häkkiin pantu kotkanpoika, joka voimiensa kasvaessa tunsu vankilansa yhä ahtaammaksi, kunnes lopulta väkevällä voimallaan murskasi koko ahdistavan häkkinsä ja nousi rajuihin siiveniskuun kohti korkeutta...

Erasmus helposti, kuin leikkien ikään kuin levitti jumaluusopilliset ongelmat toisten nähtäväksi ja selvästi ja havainnollisesti osoitti, miten ne voi saada ratkaistuksi.

Hän (Luther) oli taistelija ja mies sormenpäitä myöten...Siinä oli enemmän sydäntä mukana kuin viileällä Erasmuksella. Friedell on sanonut sattuvasti, että **Erasmus ja hänen hengenheimolaisensa ainoastaan opettivat reformia, kun taas Luther eli sen.** Juuri siinä, että Luther täytti kuohuvalla verellään teorit, oli hänen verraton omaperäisyytensä. Erasmus oli pääasiassa terävä ja rohkea ajattelija. "Luther oli suuri ihminen ja Erasmus oli vain suuri pää"...

Erasmus käsitteli kristillisiä opinkysymyksiä aivan kuin leikiten hienoinen ironinen hymy huulillaan, niin Lutherilla näytti niistä samoista asioista riippuvan sekä elämä että kuolema.

(Olavi Kares, Luther, ss,451-453).

(nettikuva)

"Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus" (Joh.17:17).